

KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

CUMHURİYET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Birleşim
15 Ekim 1991, Salı

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. GELEN EVRAK	152
II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	
A. GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	
1. Başbakan Sayın Dr. Derviş Eroğlu'nun, "Cuellar Raporu ve Güvenlik Konseyi Kararı" ile ilgili gündem dışı konuşması. - H.D.P. Genel Başkanı Sayın İsmet Kotak'ın, sözkonusu konuşmaya ilişkin yanıtı. - Y.D.P. Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Kenan Akın'ın, sözkonusu konuşmaya ilişkin yanıtı.	155-160
2. Ulusal Birlik Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Zaim Necatigil'in, "İnsan Haklarının Uluslararası Korunması ve Türkiye Büyük Millet Meclisi" konulu Antalya Sempozyumu hakkında gündem dışı konuşması.	162
B. BİLGİYE SUNULANLAR	
1. Yurt dışına giden Ekonomi ve Maliye Bakanının Sayın Nazif Borman'a, Ticaret ve Sanayi Bakanı Sayın Atay Ahmet Raşit'in vekâlet etmesinin uygun bulunmuş olduğuna ilişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi.	163

2. Yurt dışına giden Ulaştırma, Bayındırlık ve Turizm Bakanı Sayın Mehmet Bayram'a Milli Eğitim ve Kültür Bakanı Sayın Eşber Serakıncı'nın vekâlet etmesinin uygun bulunmuş olduğuna ilişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi. 164
3. Ulusal Birlik Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Dr. Mustafa Erbilen'in yurt dışı izin istemine ilişkin Tezkeresi. 165

III. SORULAR VE YANITLAR

1. SDP Lefkoşa Milletvekili Sayın Ergün Vehbi'nin, "Gönyeli'de yapılan kamulaştırmalarla" ilgili Yazılı Sorusu ve İskân Bakanlığının ilgili yanıtı.
(Y.S.No: 9/1/91) 167 -169
2. SDP Lefkoşa Milletvekili Sayın Ergün Vehbi'nin, "İngiltere'ye ihraç Edilen Patatesler" ile ilgili Yazılı Sorusu ve Tarım ve Orman Bakanlığının ilgili Yanıtı. 170 - 173

I. GELEN EVRAK

BAŞKANLIK DİVANI KARARLARI

- * 1. Cumhuriyet Meclisi Başkanlık Divanının, Strazburg'ta Gerçekleştirilen Avrupa Konseyi Parlamenterler Assamblesi Toplantılarına Cumhuriyet Meclisini Temsilen Katılacak Heyeti Belirleyen Kararı (B.D.K.No:29/1/91)(Başkanlığa geliş Tarihi:1.10.1991)
- * 2. Cumhuriyet Meclisi Başkanlık Divanının, Antalya'da gerçekleştirilecek İnsan haklarının Uluslararası Korunması ve T.B.M.M. konulu Uluslararası Sempozyuma Cumhuriyet Meclisini temsilen katılacak heyeti Belirleyen Kararı (B.D.K.30/1/91)(Başkanlığa geliş tarihi:1.10.1991)
- * 3. Cumhuriyet Meclisi Başkanlık Divanının, Şili'nin Başkenti Santiyoga'da Yapılacak P.A.B. Konferansına Cumhuriyet Meclisini Temsilen Cumhuriyet Meclisi Başkanı Sayın Hakkı Atun'un katılmasına ilişkin Kararı (B.D.K.32/1/91)(Başkanlığa geliş tarihi: 1.10.1991)
- * 4. Cumhuriyet Meclisi Başkanlık Divanının, Ara Seçimler Nedeniyle Genel Kurul Çalışmalarına Ara Verilmesine ilişkin Kararı (B.D.K.1/2/1991)(Başkanlığa geliş tarihi:1.10.1991)

GENEL KARAR TASARILARI

- 5. Girne Kazasının Karaağaç Köyü Hudutları Dahilinde "Ermeni Manastırı" olarak Bilinen Arazilerin Golf Sahası olarak Uzun Vadeli İcarlanmasına ilişkin Karar Tasarısı (G.K.T.No:3/2/91)(Başkanlığa geliş tarihi:1.10.1991)(Hukuk ve Siyasi İşler Komitesine)

SAYIŞTAY RAPORLARI

- 6. Turizm Geliştirme ve Tanıtma Fonu'nun 1991 mali Yılına Ait hesapların Sayıştay Denetim Raporu. (S.R.No:56/2/91)(Başkanlığa geliş tarihi: 9.10.1991) (Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesine)

- 153 -

- BİRİNCİ OTURUM -

Açılış Saati: 10.25

BAŞKAN : Hakkı Atun

KÂTİP : Muharrem Söylemez.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin II'nci Dönem; 2'nci Yasama Yılı'nın; İkinci Birleşimini açıyorum.

Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KÂTİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkür ederim. Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır.

II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

Bugünkü birleşimimizde gündem gereği önce Başkanlık sunuşları yapılacak, daha sonra da sorular kısmına geçilecektir. Gündem gereği görüşmeler tamamlandıktan sonra kapalı oturuma geçilecek ve Kıbrıs Sorunundaki gelişmelerle ilgili 2'nci ve 3'üncü Olağanüstü Birleşim tutanaklarının içtüzük gereğince arşivlenmesi için gerekli işlemler yapılacaktır.

154/...

Şimdi Başkanlığın Genel Kurula Sunuşlarına geçiyoruz. İlk önce gündem dışı konuşmalara söz verilecektir. İki gündem dışı konuşma istemi var. Bir tanesi Ulusal Birlik Partisi Genel Başkanı ve Hükümet Başkanı Sayın Dr. Derviş Eroğlu tarafından, diğeri de Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanı Sayın Zaim Necatigil tarafından istem gelmiştir. İlk sözü Başbakan Dr. Derviş Eroğluna veriyoruz. Okuyun.

KÂTİP -

15 Ekim 1991

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

Cumhuriyet Meclisinin, bugünkü birleşiminde Hükümet adına, "Cuellar Raporu ve Güvenlik Konseyi Kararı" ile ilgili gündem dışı konuşma istemimin, İçtüzüğün 62'nci maddesinin (2)'nci fıkrası uyarınca işleme konmasını saygılarımla arz ederim.

Dr. Derviş Eroğlu
Başbakan

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN Dr. DERViŞ EROĞLU - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlarken şu anda Mecliste temsil edilen bütün partilere gayet olgun bir ara seçim geçirmemize fırsat verdikleri için teşekkür etmek istiyorum. Bütün siyasi partiler seçim kampanyalarını büyük bir olgunluk içerisinde yürütmüşlerdir. Bu demokrasimiz açısından fevkalade önemlidir. Dolayısıyla şahsım ve Hükümetim adına ve de Partim adına şu anda Mecliste bulunan bütün siyasi parti temsilcilerine teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün Hükümetimiz Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin Raporu ve Güvenlik Konseyinin Kararını görüşmek üzere bir toplantı, olağanüstü bir toplantı düzenlemiştir. Bu toplantıda Karar ve Rapor enine boyuna tartışılmıştır. Hükümetimizin görüşünü Meclis Kürsüsünden de açıklamakta yarar gördüğüm için bu söz hakkımı kullanıyorum.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin Raporu olsun, Güvenlik Konseyinin Kararı olsun bize zorla, sözde Kıbrıs Cumhuriyetini kabul ettirmeye ve bizi bu Cumhuriyete yamalamaya yöneliktir. 1963 yılında yıkılmış Kıbrıs Cumhuriyetini bize zorla kabul ettirmeye çalışıyorlar ki bu mümkün değildir. Kıbrıs Cumhuriyeti bize göre Kıbrıs Rum Cumhuriyeti'dir ve Lidra Palas'a kadar hükmü vardır. Kıbrıs Cumhuriyeti olsaydı, Kıbrıs Türkü yıllarca öldürülür müydü, mağralarda, çadırlarda yaşar mıydı, göçmen olur muydu? Bu soruların yanıtı, eğer tarafsız gözlemciler tarafından aranır ve bulunursa gerçek manada Kıbrıs Cumhuriyeti, bütün Kıbrıs'a hitap eden bir Kıbrıs Cumhuriyeti de olmadığı da ortaya çıkar. Türklere karşı Akritas Plânları yapan ve uygulayan bir yönetim, Kıbrıs Cumhuriyeti

olamaz. Bizim Cumhuriyetimiz hiç bir zaman olamaz. Egemenliğimizi kabul etmiyorlar. Yani bir Anayasa ile Kıbrıs Cumhuriyetine yamalanacağız, sonra Anayasa da geçmişte olduğu gibi rafa kaldırılacak ve biz azınlık bir toplum olarak kalacağız. Self determinasyon hakkımız olmayacak. Türkiye'nin askeri çıkıp, garantisi sulanacak ve biz buralarda yaşayabileceğiz. Hayat hakkımız elimizden alınmak isteniyor. Dolayısıyla Mecliste Federasyon Kararı vardır diye bizi azınlık haklarına sahip, egemenliği elinden alınmış, kurduğu Cumhuriyetin yok sayılacağı bir toplum olarak görüyorlarsa, Meclis kararlarının çok çabuk olarak değiştirilebileceğini de bilmeleri gerekmektedir.

Genel Sekreterin raporunu da Güvenlik Konseyinin kararını da protesto ederken Meclisimizin gelişmeleri izleyeceğini, bu gelişmeleri ışığında elbette ki kararlar alacağını belirtmek isterim. Bir de üzerinde Genel Sekreterin raporunda hassasiyetle durulan ve istediğimiz için uzlaşmaz taraf olarak dünyaya ilân edilen egemenlik konusu, bir kere daha Yüce Mecliste ve dünya kamuoyuna duyurulmalıdır ki biz Ulusal ve Birlik Partisi ve hükümeti olarak egemenliğimizden taviz vermeyiz, veremeyiz. Egemenliği olmayan bir halkın, herhangi bir kuruluşta yer alması da mümkün değildir. Dolayısıyla egemenliğimiz taviz veremeyeceğimiz esaslardan birisidir. Kaldı ki bugün Sovyetler Birliğinde egemen cumhuriyetler birliği kuruluyor. Avrupa Topluluğu oniki egemen devletten müteşekkil. Egemenlik konusuna, dünyanın bu kadar önem verdiği bir dönemde, Kıbrıs Türk'ünün egemenliğinin benimsenmemesi, egemenlik hakkımızı ön plân sürdük diye bizi dünya nezdinde suçlu göstermeye çalışmasını, tabii ki Meclis olarak, Hükümet olarak şiddetle protesto ediyoruz. Genel Sekreteri bir kere daha, Güvenlik Konseyi Üyelerini bir kere daha Kıbrıs Sorununun nedenlerini, Kıbrıs'taki gerçekleri ve bugün varolan statükoyu bir kere daha gözden geçirmelerini, değerlendirmelerini ve gerçekleri bulmalarını, görmelerini diliyoruz. İnanıyoruz ki zahmet edip kısa bir süre araştırma yaparlarsa, gerçekleri görecekler ve gerçeklerin ışığında Kıbrıs Sorununa önercekleri çözüm elbette ki bu şekilde olmayacaktı.

Ama bugüne kadar tek taraflı sorunun çözümüne gidilmiştir. Soruna tek taraflı bakılmıştır ve Kıbrıs Türk tarafının Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti temsilcilerinin sunmuş oldukları öneriler, bize, masamıza getirilen çözüm şekillerine mukabil önerilerimiz hiç dikkate alınmamıştır. Sanki konuşulmamış, öneriler sunulmamış. Sadece bir egemenlik konusu, o da haksızlığımızı ve sorunun çözümünde neden oluşumuzu vurgulamak için dikkate alınmış ama bunun yanında hiçbir önerimiz dikkate alınmamıştır. Bir kere daha Yüce Meclisin bu kürsüsünden Genel Sekreterin ve Güvenlik Konseyini almış olduğu kararı protesto ederken, gerçekleri görmeye davet eder, hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Başbakan.

Sayın milletvekilleri; İçtüzüğün 62'nci maddesine göre 62'nci maddesinin (2)'nci fıkrasına göre Hükümet güncel veya ivedi durumlarda gündem dışı söz isterse, Başbakan bu istemi yerine getirir. Hükümetin açıklamasından sonra siyasi partiler grupların birer defa ve onar dakikayı aşmamak üzere konuşma hakkına sahiptirler. Bu çerçevede içerisinde parti başkanları söz istiyorlarsa söz vereceğim.

Sayın Kotak buyurun.

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Başbakanın Hükümet toplantısından sonra bu kürsüden yapmış olduğu konuşmaya Hür Demokrat Parti Genel Başkanı olarak aynen katılıyoruz. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde bağımsız ve egemenlik hakkına büyük özen gösteren bir halk yaşamaktadır. Ve bu halkın egemenlik hakkı en az Güney'deki Rum hakkı kadar kutsaldır. 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti bu iki halk arasındaki ortaklıkla ortaya çıkmıştır. Ortaklardan biri Cumhuriyete 21 Aralık 1963'e ihanet ederek bu Cumhuriyeti işgal etmiştir. İşin özü budur. Birleşmiş Milletlerdeki üyeliği bunu, bu tecavüzü ortadan kaldıramaz. 4 Mart 1964 tarihli Güvenlik Konseyi Kararına dayanarak Kıbrıs Rumları o günden sonra belki bir temsiliyet açısından söz hakkı verilen bir statüyü, Birleşmiş Milletler nezdinde kazandılar ama Kıbrıs Türk Halkı da o günden beri kendi egemenlik hakkını silahlı, silahsız korudu ve otoritesini sürdürdü. 15 Kasım 1983 Kararı Kıbrıs Cumhuriyetinden dışlanmanın ve Rumların bu Cumhuriyeti ve Hükümeti gaspetmelerinden kaynaklanmaktadır. Bugün gelinen noktada, ister super güçlerde ister Birleşmiş Milletler olsun, Kıbrıs Türk Halkını, Rum boyundurluğunu kabule zorlayamazlar ve böyle bir sonucu asla sağlayamazlar. Eğer Kıbrıs'ta bir federasyon sözkonusu olursa, Hür Demokrat Parti başından beri 1984'lere varan bir deneyim içerisinde bunun ancak iki devlet temeline dayalı olduğunu söylemiştik. Dünya da şunu görmelidir ki iki devlet temeline dayalı olmayan bir Cumhuriyetler Birliği Kıbrıs'ta bunca zamandan beri dayatılmıştır, zorlanmıştır ama sonuç alınamamıştır. O halde biz sınırlarımıza el uzattırmayız ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin bağımsızlığını korumakta azimli ve kararlıyız. Kıbrıs'ta Türk ve Rum tarafının bir Cumhuriyetler Birliğinde tamamen eşitlik ilkesine bağlı olarak oluşturacakları bir yapının da güvencesini Türkiye'den kaynaklanmasında kararlıyız, bu görüş ve düşünceleri Sayın Başbakanın yaptığı açıklamadan sonra belirtmeyi yararlı buldum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Kotak.

Sayın Kenan Akın. Yeni Doğu Partisi adına, buyurun.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün Bakanlar Kurulunun almış olduğu karardan sonra Sayın Başbakanın Meclisi bilgilendirme açısından yapmış olduğu açıklamalara da aynen ve eksiksiz olarak katılmaktayız. Şunu bilmelidir ki dünya artık, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Meclisi vardır, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti halkını idare eden, kendi yasalarını çıkararak bir Meclisi vardır. Değil Birleşmiş Milletler, dünya dahi olsa artık ilân edeceğimiz, şunu anlamalıdır ve kabul etmelidir ki kendi kendini idare etmesini bilen ve hiçbir güce boyun eğmeyecek, onurlu bir Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Halkı vardır, Meclisi vardır. Bu Meclisin dışında alınan hiçbir kararı, Kıbrıs Türk Halkı olarak kabul etmemiz mümkün değildir. Benim hassasiyetle bugünkü aşamada özellikle Kıbrıs Türk Halkının dikkatini çekmek istediğim bir olaya var. Yine yaygara Meclis dışı muhalefeti yeğleyen, bazı dış güçlere dayalı politikalar yapmayı güden, bazı insanların lâflarına kulak asan Kıbrıs Türk Halkına daha önemli bir mesaj vermek durumundayız. Artık Kıbrıs Türk Halkının dıştan verilecek mesajlarla idare edilmesi mümkün değildir, muhalefet yapmak hiç mümkün değildir. Kıbrıs Türk Halkı inanmıştır ama bazı inanmayan genç kitlemiz bunları bilmektedir, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti barıştan yana değildir diyorlar. Biz Türkiye'nin etkin ve fiili garantisi olmayan bir barışı hiçbir zaman kabul etmemiz mümkün değildir. Eğer Rumlar kendilerinin Rum Cumhuriyeti olduğunu iddia eden Rumlar, bize daha samimi olduklarını kanıtlamak istiyorlarsa, Türkiye'nin etkin ve fiili garantörlüğünden korkmamaları gerekir. Dünyanın bundan korkmaması gerekir. Biz Türk askerinin çekilmesini, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin adına dokunulmamasını, bir milim dahi taviz vermemiz mümkün değil. Sayın Başbakanın açıklamasından sonra tüm bu konudaki yapmış olduğu çalışmalara Yeni Doğu Partisi olarak eksiksiz katılacağımızı, katıldığımızı belirtir, saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederim. Sayın milletvekilleri; birinci kısım üzerindeki...

Sayın milletvekilleri; gündem dışı konuşmalara pardon, devam ediyoruz. İkinci konuşma istemi Sayın Zaim Necatigil'dendi. Okuyunuz lütfen istemini.

KÂTİP-

15 Ekim 1991

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

"İnsan Haklarının Uluslararası Korunması ve Türkiye Büyük Millet Meclisi" konulu Antalya Sempozyumu hakkında bilgi vermek için gündem dışı konuşma istemimin işleme konulmasını saygı ile arz ederim.

Zaim Necatigil
Ulusal Birlik Partisi
Lefkoşa Milletvekili

BAŞKAN- Buyurun Sayın Necatigil.

HUKUK KOMİTESİ BAŞKANI ZAIM NECATİGİL- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İnsan Haklarının Uluslararası Korunması ve Türkiye Büyük Millet Meclisi konulu Antalya Seminerine bir Meclis Heyeti olarak katıldık. Seminer 4-5 Ekim tarihlerinde yer aldı. Seminer nedeniyle 2 ile 6 Ekim tarihleri arasında Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından konuk edildik. Seminere Meclis Başkanımız Sayın Hakkı Atun, milletvekilleri Sayın Emin Uzun, ben ve Sayın Güner Göktuğ eşlerimizle katıldık. Ayrıca Hukuk ve Siyasi İşler Komisyonu sekreteri Sayın Emine Sarı da seminere katıldı. Meclis Başkanımız seminerin açılış günü bizimle beraberdi. Ancak, seminerin ikinci günü San Tiyago'da yapılacak olan Parlamentolararası Birlik toplantısına katılmak için bizden ayrıldı. Seminere Uluslararası İnsan Hakları kuruluşlarından, çeşitli ülke parlamentolarından, Birleşmiş Milletler'den, Avrupa Topluluğundan, Avrupa Konseyi'nden, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden parlamenterler ve bilim adamları katıldı ve çeşitli bildiriler sunuldu. Bizim için önemli olan bir konuyu da bilginize getirmekte yarar görmekteyim. Seminerin ilk gününde konuşmacı olarak seminere katılan Sayın Profesör Mümtaz Soysal, Kıbrıs'ta insan haklarını konu aldı. Rumların üç özgürlük konusunda çığırkanlık yaptıklarına karşı uluslararası örgütlerin Rumların kışkırtmasıyla Kıbrıs Türklerinin insan haklarına riayet etmediğini Kıbrıs Türklerine uygulanan ekonomik ve siyasi ambargoyu, spor alanındaki ambargo, yurt dışına seyahat etme ve haberleşme özgürlüklerine uygulanan ambargo ve dolayısıyla insan hakları ihlallerini konu yaptı. Seminerin ikinci günü ben de genel tartışma bölümünde söz alarak, 1963-1974 döneminde Kıbrıs Türklerinin insan hakları ihlalleri ve Avrupa İnsan Hakları Komisyonuna şikâyet yapılmamasının nedenlerini açıkladım ve 1974 sonrası Kıbrıs Rum Yönetimi tarafından Avrupa İnsan Hakları Komisyonunu Türkiye aleyhine yapılan başvurular ve bunun dışında 1987 yılından sonra Rumlar tarafından Avrupa İnsan Hakları Komisyonuna yapılan kişisel başvurulardan söz ederek, bunların siyasi propaganda amaçlı olduğu görüşümü belirttim. Seminerde çok ilginç ve yararlı bildiriler sunuldu. Seminer vesilesiyle düzenlenmiş olan davetler ve sosyal etkinliklerde seminere katılmış olanlarla direkt temas etmemiz ve tezimizi anlatmamız olanağını bize sağlamış oldu. Seminer süresince sunulmuş olan bildirilerin bir dosya halinde Meclise sunmayı uygun gördüm. Bu bildirileri okumak isteyenler bunlardan eminim yararlanabileceklerdir. Beni dinlediğiniz için başınıza teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; hem şahsen hem sizler adına Sayın Necatigil'e ben de teşekkürlerimi sunarım.

Şimdi sunuşlara geçiyoruz. İki sunuşumuz var. Birincisi Yurt dışına giden Ekonomi ve Maliye Bakanı Sayın Nazif Borman'a Ticaret ve Sanayi Bakanı Sayın Atay Ahmet Raşit'in vekâlet etmesinin uygun bulunmuş olduğuna ilişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresidir.

KATİP -

4 Ekim 1991

KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

İlgi: 4.10.1991 gün ve BB/141/76/3 sayılı Başbakanlık yazısı hakkında.

5 Ekim, 1991 tarihinde yurt dışına gidecek olan Ekonomi ve Maliye Bakanı Sayın Nazif Borman'a, Ticaret ve Sanayi Bakanı Sayın Atay Ahmet Raşit'in vekâlet etmesi hakkındaki ilgi Başbakanlık yazısı onaylanmıştır.

Bilgi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

Rauf R. Denктаş
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN - İkinci sunuş, yurt dışına giden Ulaştırma, Bayındırlık ve Turizm Bakanı Sayın Mehmet Bayram'a Milli Eğitim ve Kültür Bakanı Sayın Eşber Serakinci'nin vekâlet etmesinin uygun bulunmuş olduğuna ilişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi.

- 164 -

KATIP -

**KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI**

Sayı: 191/91

Lefkoşa,

4 Ekim, 1991

**KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.**

İLGİ: 4.10.1991 gün ve BB/141/76/3 sayılı Başbakanlık yazısı Hk.

5 Ekim, 1991 tarihinde yurtdışına gidecek olan Ulaştırma, Bayındırlık ve Turizm Bakanı Sayın Mehmet Bayram'a, Milli Eğitim ve Kültür Bakanı Sayın Eşber Serakıncı'nın vekâlet etmesi hakkındaki ilgi Başbakanlık yazısı onaylanmıştır.

Bilgi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

**Rauf R. DENKTAŞ
Cumhurbaşkanı**

165/...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; üçüncü ve son sunuş, yurt dışına gitmek isteyen Sayın Dr. Mustafa Erbilen'in izin istemidir. Okuyunuz lütfen.

KATİP -

14 Ekim 1991

KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

Yurt dışında olacağımdan 14 - 21 Ekim 1991 tarihleri arasında izinli addedilmemi saygılarımla arz ederim.

Dr. Mustafa Erbilen
UBP Lefkoşa Milletvekili

BAŞKAN - Uygun görülmüştür. Böylece birinci kısım üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Şimdi sorular kısmına geçiyoruz.

III. SORULAR VE YANITLAR

Bu kısımda önce Sosyal Demokrat Parti Lefkoşa Milletvekili Sayın Ergün Vehbi'nin "Gönyeli'de yapılan Kamulaştırmalarla" ilgili yazılı sorusu ile İskân Bakanlığının bu soruya yanıtı okunacaktır. Okuyunuz.

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Kendisi hazır değil efendim.

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - Soru sahibi yoktur Sayın Başkan.

MİLLİ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANI EŞBER SERAKINCI
(Yerinden) - Hayır, cevapsa yoksa sahibi ertelesinler.

BAŞKAN - Yazılı soruda...

TAŞKENT ATASAYAN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Şart
değil efendim.

BAŞKAN - Tekrar söz isteme hakkı yoktur. Yazılıdır,
cevabı da yazılı verilir ve okutulabilir.

EKONOMİ VE MALİYE BAKANI NAZİF BORMAN (Yerinden) -
Kendisine ibraz ediliyor yazılı soru.

BAŞKAN - Evet, yazılıdır. Onun için okutuyorum.

KATİP -
DÖNEM: II
YIL : I

TARİH: 21 Haziran 1991
YAZILI SORU NO: 9/1/91

SDP LEFKOŞA MİLLETVEKİLİ SAYIN
ERGÜN VEHBİ'NİN, "GONYELİ'DE
YAPILAN KAMULAŞTIRMALARLA"
İLGİLİ YAZILI SORUSU.

Aşağıdaki soruların Başbakan veya ilgili bakan tarafından yanıtlanması dileğiyle durumu bilgilerinize sunarım:

1. Gönyeli barajı çevresinde kamulaştırıldığı söylenen arazi kaç kişiye ait, kaçar dönümdür?
2. Bu kamulaştırma, normal yöntemler ve yasalara uygun mu gerçekleştirildi? Kamulaştırma nerede, kaç gün askıya alındı? İtiraz edenlerin durumu dikkate alındı mı?
3. Kamulaştırma bedeli olarak saptanan fiyat nedir?
4. Bu kamulaştırma ile bazı toprak sahiplerinin mal bakımından tümüyle mülksüzleştirildiği doğru mudur?
5. Bu büyük çaptaki kamulaştırma hangi proje maksadı için yapılmıştır? Projeye ne zaman başlanıyor?

DÖNEM : II
YIL : I

YANIT TARİHİ: 14 Ağustos 1991
YAZILI SORU No: 9/1/91

SOSYAL DEMOKRAT PARTİ LEFKOŞA MİLLETVEKİLİ SAYIN
ERGUN VEHBİ'NİN "GONYELİ'DE YAPILAN KAMULAŞTIRMALARLA"
İLGİLİ YAZILI SORUSUNA İSKAN BAKANLIĞININ YANITI.

1- Gönyeli göleti çerçevesinde kamulaştırma emri ilan edilen arazi 13 kişiye ait olup 157 dönüm 1 evlek 3500 ayak karedir.

2- Kamulaştırma 15/62 sayılı Yasa uyarınca yapılmış olup gerekli kamulaştırma ihbarı 26.12.1990 tarihli Resmi Gazete'nin Ek.111'ünde 555 no.lu Anme Enstrümanı ile yapılmıştır. Planın bir sureti 15 gün süre ile İskan Bakanlığında askıya alınmıştır. bu süre içerisinde kamulaştırma ihbarına itiraz edilmemiştir. Kamulaştırma emri ise 18.12.1991 tarihli Resmi Gazetenin ek 111'ünde 76 sayılı Anme Enstrümanı ile yayınlanmış ve normal yöntemler ve yasalara uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

3- Kamulaştırma işlemlerinde 15/62 sayılı Yasanın 8.maddesi ve 10.maddesi kurallarına bağlı kalmak suretiyle rayiç bedel takdir edilir ve mal sahipleri ile pazarlığa girilir. Anlaşma sağlanması halinde kamulaştırma bedeli mal sahiplerine ödenir. anlaşma sağlanamaması halinde taraflardan herhangi biri tarafından Takdiri Tazminat Mahkemesine gidilir ve kamulaştırma bedeli mahkemece saptanır. Esasen kamulaştırma bedeli Yüksek İdare Mahkemesinin Kararı uyarınca değişken olup tazminatın ödeneceği tarihteki rayiç bedeldir.

4- Bu kamulaştırma ile bazı toprak sahiplerinin mal bakımından tümüyle mülksüzleştirildiği hususu tarafımızdan bilinmemektedir. Başka köylerde veya aynı köyde daha malı olup olmadığı tesbit edilememiştir.

5- Gönyeli Göleti Çevre Düzenleme Projesi Lefkoşa İmar planının önemli kararlarından birisidir. Lefkoşa ve civarında yaşayan halkımızın yeşil alan gereksiniminin göletle birlikte karşılanması maksadıyla yapılmıştır.

Gölet çevresinin bu amaç için seçilmesinde;

- Şehre ulaşım bakımından en yakın yer olması,
- Suyun mevcut olması,
- Gelişme alanı ve içme suyu hududu dışında yer alması,
- Arazinin çok az verimli ve kısmen çorak olması,
- Erozyona karşı Gölet çevresinin ağaçlandırma gereksiniminin bulunması,
- Gölet çevresinin ve kuşların ekolojik yönden korunması gibi kriterler göz önünde bulundurulmuştur.

Bu proje UMDP öncülüğünde hazırlanan Lefkoşa İmar Planının bir parçası olduğu gerçeğinin kabul görmesi üzerine, B.M. Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNCHR) vasıtasıyla dış kaynak akımı sağlanmıştır. İlk defa 1990 yılı için sağlanan 100.000 Amerikan dolarının (48.400 Kıbrıs Lirası) harcama programı aşağıdaki gibidir.

	<u>Öngörülen</u>	<u>Gerçekleşen</u>
1- Kamulaştırma için	28.556 Kıbrıs Lirası	26.019 Kıbrıs Lirası
2- Yapım işleri	5.760 Kıbrıs Lirası	5.760 Kıbrıs Lirası
3- Pompa ve boru temini	11.809 Kıbrıs Lirası	UNCHR temin edecek
4- Eğitim seminer gideri	275 Kıbrıs Lirası	-

Proje için 1991 yılında da yine 100.000 Amerikan doları kaynak sağlanmış olup uygulamanın etap etap sürdürülmesi planlanmıştır.

Meclis üyelerinin bilgisine saygı ile arz olunur.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; yine aynı milletvekilinin ikinci sırada yer alan bir yazılı sorusu var. Bu soru "İngiltere'ye ihraç Edilen Patateslerle" ilgilidir. Ve yanıtı Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından verilmiştir. Ayı ayrı okutulacaktır. Okuyunuz lütfen.

DONEM:II
YIL :I

TARİH:24 Temmuz 1991
YAZILI SORU NO:11/1/91

SDP LEFKOŞA MİLLETVEKİLİ SAYIN ERGUN VEHBİ'NİN,
İNGİLTERE'YE İHRAÇ EDİLEN PATATESLER" İLE İLGİLİ
YAZILI SORUSU.

" Aşağıdaki soruların Başbakan veya ilgili bakan tara-
fından yanıtlanması dileğiyle gerekli işlem için durumu bilgi-
lerinize sunarım.

1. Aşırı dozda ilaçlı olduğu için İngiltere'ye girişi
yasaklanan patatesin miktarı nedir?

2. Bu patateslerin sevkedildiği geminin ismi nedir?
Bu gemide havalandırma varmıydı?

3. Aşırı dozda ilaçlanma hangi sebeple meydana geldi?
Bu olayın sorumlusu kimdir? Sorumlular hakkında ne gibi işlem
yapıldı?

4. İngiltere'ye sokulmayan patateslerin son durumu
nedir? "

ÖNEM : II
YIL : I

YANIT TARİHİ : 3 Eylül 1991
YAZILI SORU No: 11/1/91

SOSYAL DEMOKRAT PARTİ LEFKOŞA MİLLETVEKİLİ
SAYIN ERGUN VEHBİ'NİN "İNGİLTERE'YE İHRAÇ
EDİLEN PATATESLER" İLE İLGİLİ YAZILI SORUSUNA
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞININ YANITI

- "
- 1- Bu yıl başta İngiltere olmak üzere dış ülkelere 11,535 ton Cypfruvex ve 220 tonu özel bir kuruluş tarafından, toplam olarak 11,755 ton ilkbahar ürünü patates ihraç edilerek üreticilerin ürünü en iyi bir şekilde değerlendirilmiştir. Ancak ihraç edilen patates ürününde kabul edilebilir limitlerin üzerinde "Carbaryl" bulunduğu iddia edilerek 136,904 torba patatesin (2738 ton) İngiltere'ye girişleri ve/veya satışları durduruldu.
 - 2- Bu patateslerin 65,569 torbası Sunnanhav gemisi, 23,942 torbası Swift Trader gemisi ve 47,393 torbası ise Bongo Danielsen gemisine aittir. Gemilerde gerekli havalandırma sistemi mevcut olup, gemilerin herhangi bir sorunu görülmemiştir..
 - 3- Bilindiği gibi patatesin gerek üretim, gerekse depolama ve ihracat sürecinde korunması gereken en önemli zararlı haşerelerden biri halk arasında Lita adı verilen Gnorimoscema Operculella isimli patates yumru güvesidir. Bu zararlı haşerenin kurdu, patates yumrusunu delik deşik ederek kalitesini düşürür, yenmez duruma getirir ve dış satımını da imkânsız hale getirir. Bu yüzden alıcı ülkeler patatesteki bu böceğin bulunmamasına büyük özen göstermektedirler. Söz konusu zararlı ile mücadelede tüm Avrupa ülkelerinde kullanılan Carcaryl %10 Dust (Sevin) isimli ilaç ülkemizde de emniyetle kullanılmaktadır. Patates ihracatına başladığımız 1976 yılından beri bu ilaç aynı dozda ve aynı yöntemle gerek ihraç edilecek, gerekse depolanacak patates ürününde bu zararlıya karşı kullanılmıştır. 16 yıldan beri yukarıda konu edilen amaçlarla kullanılan bu ilaç ülkemizde veya patates ihraç ettiğimiz Avrupa ülkelerinde herhangi bir sorun yaratmamıştır.

Son yıllarda Avrupa ülkelerinde kimyasal maddelere karşı gösterilen aşırı hassasiyet nedeni ile ürünlerdeki Carbaryl limitleri gözden geçirilmiştir. 1986 yılında Dünya Sağlık Örgütü bu limiti 0.2 mg/kg olarak açıklamış ancak İngiltere bu uygulamayı 1988 yılı Sonbaharında başlatmıştır. Dünya Sağlık Örgütü'nün patates için kabul ve tavsiye ettiği limit 0.2 mg/kg olmasına rağmen, bu limit her ülkede o ülkenin tüketim şartlarına göre değişmektedir. Bu limit bir tavsiye olup, aşıldığı zaman herhangi bir yasaklama sözkonusu değildir. Örneğin Polonya'da bu ilaç kalıntısında herhangi bir sınır olmayıp tamamen serbesttir. İngiltere'de ise kabul edilen limit 0.2 mg/kg., Güney İrlanda ve Macaristan'da 2.0 mg/kg, Yeni Zelânda'da ise 10.0 mg/kg.'dır. Görüldüğü gibi Carbaryl için patatesteki kabul edilen kalıntı limiti ülkeler arasında farklılık göstermektedir.

Ülkemizden bu yıl ihraç edilen patateslerde yapılan ilaçlama yıllardan beri bu işiyapan Toprak Ürünleri Kurumu Uzmanları tarafından aynı yöntemle ve dozda yapılmıştır. Bu yılki uygulama ile geçmiş yıllardaki uygulama arasında herhangi bir farklılık yoktur. Ancak İngiltere'deki ilaç kalıntılarında karşı gösterilen aşırı hassasiyet bu sorunun meydana gelmesinde en büyük ve önemli nedendir.

Bahse konu olayda herhangi bir görevlinin herhangi bir ihmali mevcut olmadığından, ilaçlamayı yürüten uzmanlar hakkında herhangi bir işlem yapılmasına gerek duyulmamış, ancak bundan böyle patates ilaçlamasında, ihracatımızın önemli bir kısmı İngiltere'ye yapıldığından, İngiltere'de kabul edilen limitlerin aşılmaması için gerekli önlemler alınmıştır.

- 4- İngiltere'ye girişi durdurulan patatesler, Carbaryl limitleri uygun olan diğer ülkelere satılmıştır. Bu yılki patates ihracatındaki satışlardan herhangi bir zarar sözkonusu olmayıp, Cypruvex'e teslim ettikleri ürün bedeli olarak patates üreticilerine 9,160,951,800 TL. ödenmiştir.

Saygılarımla bilgilerinize arz ederim. "

BAŞKAN- Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri; yazılı soru ve yanıtlar tamamlanmıştır. Sözlü sorusu olan var mıdır? Yoktur. Şimdi gündem gereği görüşmeler sona ermiştir. İktüzüğümüzün 76'ncı maddesi bilindiği gibi kapalı oturum tutanaklarının birleştirilmesinden sonra kapalı bir oturumda okunmasını öngörmektedir. Danışma Kurulunda konu daha önce görüşülmüş, sizlere aktarılmış, onayınız alınmış ve 2'nci ve 3'üncü birleşimlerin kapalı tutanaklarının ilgililerce okunması için süre tanınmış bulunmaktadır.

Bu konuda söz almak isteyen var mıdır? Yani tutanaklarda herhangi bir değişikliğin yapılmasını isteyen?... Yoktur. Genel Kurulda tekrar okunmasına gerek olmaksızın kapalı bir oturumda okunmuş gibi işlem görerek Divan kâtipleri tarafından zarfa konup kapatılması ve mühürlen-
dikten sonra arşive verilmesi uygun görülmüştür ve bu anda bu kesinleşmiştir. Bu nedenle bunu kapatma işlemini Genel Kurulda yapmak sözkonusudur, fakat bunda da itiraz yoksa...

İSMET KOTAK (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Yetki veriyoruz.

BAŞKAN- Genel Sekreterin odasında parti temsilcilerinden oluşan bir heyetin huzurunda bunun yapılması uygun görülmektedir, çünkü mumun eritilmesi ve bu işlemin yapılması biraz zaman almaktadır. Sizleri bekletmek istememekteyiz. Bu konuda itirazı olan var mıdır?...

MİLLİ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANI EŞBER SERAKINCI
(yerinden)- Uygundur Sayın Başkan. Uygundur efendim.

BAŞKAN- Onun için Sayın Genel Sekreterin odasında lütfen parti temsilcileri ve Başkanlık Divanı bu işlemi yapmış olacaklardır.

Sayın milletvekilleri; böylece kapalı tutanaklar üzerindeki işlemi de tamamlamış olmaktadır.

Gelecek birleşim sizlere bilâhare dağıtılacak gündem gereği 22 Ekim 1991 Salı günü saat 10.00'da yapılacaktır. Bu yemin işlemi de muhtemelen resmi sonuçlar açıklanacağına göre önümüzdeki birkaç gün içinde, bu birleşimde yer alacaktır. Daha erken toplanmasına gerek yoktur. Normal ilk birleşimde bu yapılır.

Sayın milletvekilleri; saygılarımı sunarak birleşimi kapatıyorum. Teşekkür ederim.

(Kapanış saati: 11.05)

DONEM: II

YIL: 2

CUMHURİYET MECLİSİ
2'nci Birleşim
15 Ekim 1991, Salı
Saat: 10.00

GÜNDEM:

- I. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI.
- II. ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER.
- III. SEÇİMLER VE OYLAMASI YAPILACAK İŞLER.
- IV. SORULAR:
 - (1) SDP Lefkoşa Milletvekili Sayın Ergün Vehbi'nin,
"Gönyelide Yapılan Kamulaştırmalarla" ilgili Yazılı Sorusu (Y.S.No:9/1/91) ve İskan Bakanlığının bu soruya Yanıtı.
 - (2) SDP Lefkoşa Milletvekili Sayın Ergün Vehbi'nin,
"İngiltere'ye İhrac Edilen Patatesler" ile ilgili Yazılı Sorusu (Y.S.No:11/1/91) ve Tarım ve Orman Bakanlığının bu soruya Yanıtı.
- V. GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASI.
- VI. GÖRÜŞÜLECEK TASARI VE ÖNERİLER İLE KOMİTELENDEN GELEN DİĞER İŞLER.